

GN-I.6824.19.2022

DECYZJA

Na podstawie art. 8 ust. 1 i 6 w związku z art. 1 i 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2025, poz. 1454), oraz art. 104 i 107 § 1 i § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691)

postanawiam

ustalić, że nieruchomości oznaczona w ewidencji gruntów jako **działki** nr **27** o pow. 0,1400 ha, **128** o pow. 0,0700 ha, **132** o pow. 0,0800 ha, **133** o pow. 0,0400 ha, **204** o pow. 0,0400 ha, **238** o pow. 0,1800 ha, **266** o pow. 0,0300 ha, **271** o pow. 0,0400 ha, **313** o pow. 0,2300 ha, **507** o pow. 0,0100 ha, **1** o pow. 0,5700 ha, **42** o pow. 0,3100 ha, **43** o pow. 0,1300 ha, **304/3** o pow. 0,2161 ha, **360** o pow. 0,0100 ha, **371** o pow. 0,0700 ha, **378** o pow. 0,2400 ha i **405** o pow. 0,2300 ha, położone obręb **Żerniki**, gmina Baćkowice stanowią **mienie gromadzkie**.

Uzasadnienie

Wnioskiem znak: D.6822.2.2021 z dnia 28.12.2021 r. Wójt Gminy Baćkowice wystąpił do Starosty Opatowskiego o uznanie za mienie gromadzkie nieruchomości oznaczonej jako działki nr 27, 128, 132, 133, 204, 238, 266, 271, 313, 507, 1, 42, 43, 304/3, 360, 371, 378 i 405 obręb Żerniki, gmina Baćkowice. Do wniosku załączono wykaz dróg gminnych – Gmina Baćkowice, obręb Żerniki wraz z wykazem dróg wewnętrznych oraz pismo Archiwum Państwowego w Kielcach Oddziału w Sandomierzu, znak: OS.6341.59.2021.AK, z dnia 29.04.2021 r. Ponadto akta w przedmiotowej sprawie uzupełniono o dokumentację geodezyjną. Następnie pismem znak: D.6822.5.2021 z dnia 09.02.2026 r. Wójt Gminy Baćkowice zmodyfikował wniosek opisany powyżej poprzez wyłączenie z niego działek nr 215 i 509.

Przeprowadzone postępowanie wykazało, że wszystkie działki objęte przedmiotowym postępowaniem stanowią drogi zlokalizowane na terenie całego obrębu Żerniki. Zgodnie z zapisami ewidencji gruntów obrębu Żerniki do działek nr 27, 128, 132, 133, 204, 238, 266, 271, 313 i 507 Skarb Państwa ma przypisaną nieustaloną własność, natomiast Gmina Baćkowice - użytkowanie. Nieustalona własność na rzecz Gminy Baćkowice przypisana jest do działek nr 42, 43, 304/3, 360, 371, 378 i 405. Działki te stanowią drogi gminne.

Na podstawie rozprawy administracyjnej oraz oględzin przeprowadzonych w dniu 23.03.2026 r. ustalono, że wszystkie działki objęte niniejszym postępowaniem początkiem lat 60-tych ub. w. były już wyodrębnione na gruncie i zlokalizowane są na terenie całej wsi Żerniki.

W latach 60 – tych ubiegłego wieku wszystkie działki objęte niniejszym postępowaniem były wyodrębnione na gruncie. Wszystkie ww. działki w tamtym czasie funkcjonowały jako drogi. Stanowiły drogi dojazdowe do pól, domostw, łąk, sklepu, rzeki, wiatraków, OSP oraz

miejsowości sąsiednich. W związku z powyższym z dróg tych korzystali mieszkańcy wsi Żerniki a także miejscowości sąsiednich. Początkowo drogi miały nawierzchnię gruntową, zaś mieszkańcy Żerniki w ramach szarwarku poprawiali nawierzchnię tych dróg uzupełniając ubytki ziemią, także kamieniem oraz kafarem pochodzącym z Huty w Ostrowcu Św. W okresie zimowym mieszkańcy odśnieżali te drogi utrzymując je w przejezdności.

Wszystkie działki objęte postępowaniem były ogólnodostępne dla wszystkich mieszkańców Żernik przez wszystkie te lata aż do chwili obecnej. Z dokonanych ustaleń wynika zatem, że powyższy majątek służył celom publicznym, tak więc stanowił majątek gromadzki.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2025, poz. 1454), starosta ustala, stosownie do przepisów art. 1 i 3, które nieruchomości stanowią wspólnotę gruntową bądź mienie gromadzkie. Jak przyjmuje się w orzecznictwie, decyzję wydaje się biorąc pod uwagę stan nieruchomości istniejący w dacie wejścia w życie ustawy tj. w dniu 5 lipca 1963 r. Z tego względu decyzja ma charakter deklaratoryjny, co oznacza że rozstrzygnięcie wydane w trybie art. 8 ust. 1 poświadcza jedynie stan prawny nieruchomości istniejący w dniu wejścia w życie ustawy (por. wyroki NSA z dnia 22.09.1995 r. SA/Kr 2717/94, ONSA 4/96 poz. 157, NSA z dnia 20.09.1995 r. II SA/Łd 1281/95 nie publ.).

Mienie gromadzkie w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy obejmuje nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, inne niż wspólnoty gruntowe wymienione w ust. 1, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Według definicji zawartej w § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz.U. nr 64, poz. 303 z późn. zm.) za mienie gromadzkie rozumie się mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe. Przez dawne gromady należy zaś rozumieć gromady istniejące w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. (§1 pkt 3).

Sytuacja prawna mienia gromadzkiego uległa zasadniczej zmianie z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 roku o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz.U. z 1954 r., Nr 43, poz. 191). Ustawa ta w miejsce dotychczasowych gmin i gromad utworzyła nowe gromady jako jednostki podziału administracyjnego wsi (art. 1), a gromadzkie rady narodowe stały się organami władzy państwowej w gromadach (art. 4). Mieszkańcom dotychczasowych gromad zagwarantowano nienaruszalność indywidualnie im przysługujących praw (art. 38). Na tle ww. ustawy wskazywano w doktrynie, że utworzenie gromad jako jednostek podziału administracyjnego wsi spowodowało, iż przestał w sensie prawnym istnieć dotychczasowy podmiot własności mienia gromadzkiego. Odpowiednikiem dawnej gromady stała się wieś, która nie miała osobowości prawnej, ani zakresu zadań publicznych, a zatem nie mogła stać się następczynią gromady w zakresie praw majątkowych. Właścicielami mienia nie stali się również

mieszkańcy wsi, którzy nigdy przedtem nimi nie byli. Jednocześnie przyjmowano, że po reformie z 1954 roku, pomimo braku wyraźnej deklaracji ustawowej, mienie gromadzkie stało się własnością Państwa. Poręczenie z art. 38 ustawy odnosiło się tylko do tej części mienia, które stanowiło majątek członków dawnej gromady, a nie majątek gromady, jako osoby prawnej. Ustawa z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz.U. z 1958r., Nr 5, poz. 16) nie wniosła do sytuacji prawnej mienia gromadzkiego żadnych zmian, a jedynie powierzyła zarząd tym majątkiem gromadzkim radom narodowym. Ustawa ta przewidywała bowiem, że dotychczasowe mienie gromadzkie staje się mieniem gminnym i choć nie zawierała wyraźnego postanowienia, że mienie gromadzkie stało się mieniem państwowym, to mienie to traktowała jako własność Państwa, pozostającą w dyspozycji organów władzy państwowej - gromadzkich rad narodowych. Również w doktrynie i orzecznictwie dominował pogląd, iż mienie gromadzkie zarządzane przez gromadzkie rady narodowe stanowiło własność ogólnonarodową (szeroko na ten temat: Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24.10.2001r., III CKN 430/00, OSNC 2002/9/111; zob. ponadto m.in. postanowienie SN z dnia 18.11.1966r. I CR 629/66, LexPolonica nr 356814; orzeczenie SN z dnia 26.03.1960r., 1 CR 535/59, OSN 1961/III/73).

W świetle powyższego należy stwierdzić, że wskutek reformy z 1954 roku doszło do przejścia majątku (mienia) gromadzkiego na własność Państwa, a zasadę tę potwierdziły dalsze ustawowe unormowania, m.in. o radach narodowych. Zasadę powyższą należy zatem odnieść również do gruntów wydzielonych m.in. pod drogi przeznaczone do powszechnego użytkowania (zob. uchwała SN z dnia 27.06.1984r., III CZP 32/84, OSNCP 1985/1/13). W niniejszym stanie faktycznym w dokumentacji geodezyjnej wskazanej powyżej, potwierdza się przyjęta zasada, że mienie gromadzkie zarządzane było przez gromadzkie rady narodowe, dlatego przemawia to za faktem, że było do mienie dawnych gromad.

Ponadto dla ustalenia czy przedmiotowe nieruchomości stanowiły mienie gromadzkie na dzień 5 lipca 1963 r. niezbędne jest wykazanie, że do 1954 r. były one mieniem gromad mających osobowość prawną i będących podmiotami praw i obowiązków, a niebędących jednostkami samorządu terytorialnego oraz przed 5 lipca 1963 r. były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Wobec braku tytułu nabycia przez gromadę spornych nieruchomości oraz braku dokumentacji geodezyjnej określającej powierzchnię i przebieg granic w dacie przed 5.07.1963 r. organ celem ustalenia stanu faktycznego zobowiązany był do przeprowadzenia postępowania dowodowego, wykorzystując zgodnie z art. 75 K.p.a. dowody, które mogą przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie są sprzeczne z prawem. Do takich środków dowodowych powołany wyżej przepis zalicza m.in. dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Zeznania świadków i stron postępowania, co do przebiegu i granic, w sposób niebudzący wątpliwości potwierdzają na datę 5.07.1963 r. istnienie przedmiotowych gruntów, jako ogólnodostępnych i służących mieszkańcom wsi i właścicielom przyległych do nich pól. Brak dokumentacji dotyczącej okresu przed ww. datą nie może przekreślać ustawowej kompetencji starosty do uznania konkretnych nieruchomości za mienie gromadzkie, w sytuacji gdy fakt, że stanowią one takie mienie można wykazać innymi środkami.

Jednocześnie podnieść należy, że w istniejącym porządku prawnym, wydanie przez starostę decyzji w trybie art. 8 ust. 1 ustawy, nie pozbawia stron możliwości dochodzenia swych praw w postępowaniu cywilnym, w razie sporów własnościowych.

Biorąc powyższe pod uwagę należało orzec jak w sentencji decyzji.

P o u c z e n i e

Od decyzji niniejszej służy stronom prawo wniesienia odwołania do Wojewody Świętokrzyskiego w Kielcach za pośrednictwem Starosty Opatowskiego w terminie 14 dni od daty wywieszenia na tablicy ogłoszeń. Zgodnie z art. 127a K.p.a. przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Starosty Opatowskiego. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. W przypadku złożenia przez stronę oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania od decyzji stronie nie przysługuje prawo do odwołania się ani złożenia skargi do sądu administracyjnego.

Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Z up. Starosty Opatowskiego

Rajmund Bańcer
Kierownik Wydziału Gospodarki
Nieruchomościami

/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Baćkowice.
2. Urząd Gminy w Baćkowicach
(celem zamieszczenia na okres 14 dni w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Baćkowicach oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy w Baćkowicach i sołectwa Żerniki, po tym czasie prosimy o przesłanie informacji o okresie wywieszenia).
3. Wieloosobowe stanowisko ds. ewidencji gruntów i budynków w/m.
4. A/a + tablica ogłoszeń + Biuletyn Informacji Publicznej + prasa.